

1937

RODTSSELETT

N_o 10

473
HIND 30 SENTI

PLUHTIN

Õhu-, gaasi-, suitsu- ja
tolmukaitse vahendeid
kaitseväele, tuletõrjele, tööstusile jne.

Maailmakuulsa tehase
DRÄGER-WERK
Lüübekis

Ainuesindus Eestis **VICTOR THOEN & Ko.**
Tallinn, Kentmanni 8, tel. 459-53.

3 34-7748

A-S. „ROTERMANNI TEHASED“

end. Chr. Rotermann, asutatud 1829. a.

Esindused:

„Opel“, „Oldsmobile“, „La Salle“ ja „Krupp“ – autod
„Continental“ – kummid
„Haduroliit“ – parim määrdeaine lisaks mootorõlile

JUHATUS: TALLINNAS

OSAKONNAD: TARTUS • VILJANDIS • NARVAS

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 10 (489)

TALLINNAS, 31. MAIL 1937.

XVI aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Vajame rahvusväärikuse vaimu — E. H. Truuvère. Kabuhirmu ohjeldamisest — Hugo Reiman. Muusikaharrastusest politseiametnike ringis — Ed. Visnapuu. Lüklemise keerises — B. Nykanen j.m.

Vajame rahvusväärikuse vaimu.

E. H. Truuvère.

Ametnike ja rahva vahetõlg on normaalne.

Kui noor inimene saab kahekümneaastaseks, siis ütlevad tema kohta teised kodanikud ja kõigi kultuurriikide seadused, et see inimene on nüüd täisealine. Et tema pole mitte ainult ke-

haliselt küps, vaid ka tema vaimne ja hingeline areng on jõudnud selle tasakaalukuse momendini, mil ta võiks ja peakski suutma tarvilise kindluse, iseseisvuse ja mõistlikkusega ise juhtida oma saatust, ise kõike teha ja ise ka vastutada. Ta võib, suudab ja peakki nüüd ise edasi viima oma eluvõitlust.

Meie riik on üheksateistkümneaastane, tal on rahvakeeles öeldes „kahekümnes peal”. Veel kolm veerandaastakut — ja siis pühitseme inimlike mõõdupuude järgi oma Vabariigi täisealiseks saamise juubelit. Praegu ongi — nagu rahva seas väga paljud piltlikult armastavad öelda — sisepoliitiliselt sellised päevad, et meie noor riik valmistub nagu inimenegi kahekümneselt täisealiseks saama.

Juba kolmandat kuud istub rahva otsesel tahtel valitud rahvuskogu koos, et Vabariigi loomisaastate ja esimeste n. ö. kallaklike või tasakaalukuses puudulike põhiseaduste „tormi ning tungi“ aja järele välja töötada uus põhiseadus, mis valmiks meie rahva ja riigi elunõuete, omapärasuse ning arengutingimuste kõrgema määra kvintessentsina. Uus põhiseadus, mis oleks selleks soliidseks ja tasakaalulaks kindlaks aluseks ja raamiks, mille toetusel täismeheikka jõudev Vabariik võiks hoogsamalt ja rahulik-kindlamalt areneda.

Vabalt, oma ülesannet täie tõsidusega võtvalt ja kogu ülesannet julguse ja asjalikkusega kaaludes istub praegu rahvuskogu koos. Seniseist rahvaesindusist esimesena teeb ta oma tööd ilma rahvuslikku distsipliini lõhkuva de-

Tänavuselt kunstinäituselt K. Lüdemanni kompositsioon — õli.

Sõjavägede Ülemjuhataja kindral Laidoner ja Londoni saadik Schmidt kroonimispidustuste puhul.

magoožiata, — ilma rääkimata aknast välja uulitsale, kus kembeldakse massi mõnede osade tundeil ja tõsise asja juures püütakse lüüa odavat profiiti kas või oma tulevase mandaadi, oma sooja koha huvides.

Selliste tõusuvaimu muljete mõjul tahan käesoleva ajakirja veergudel käsitada ka mõningaid mõtteid meie kodanike ridades veel küllalt segavalt pesitseva riikliku alaväärikuse ja orjameelsuse vaimust, milles peitub tugev annus nigelust, väiklust ja virilat ah-mis-nüüd-meiet. Püüan mõningate ridadega vaielda nende — kahjuks veel paljude — kodanike käitumise ja meelsuse vastu, kes nii sõnades kui ka tegudes püüavad alavääristada meie riikliku võimu tarvilikke organeid. Kes ikka ja alati

püüavad halvemas valguses lasta paisata meie ametiasutuste, meie ametliku korralvalve — politsei — ja kõigi muude korda ning seaduslikkust juhtivate isikute mõtteid ja ettevõtteid.

Meie oleme riiklikult iseseisvuselt noor rahvas, kellel oma riikliku korra ja tasakaalu loomistööll puuduvad pikaajalised kogemused, endisaja suurpäevade rõõmustavad traditsioonid. Meie peame peaaegu kõigil aladel uut looma, kaaluma ja katsetama, peame evima leidlikkust ja tervet vaimu. Kuid meil on palju tragidust, värskust ja julgust. Meil on eeskätt vaja ka suurt ja üldist rahvusliku eneseusalduse, uhkuse ja väärrikuse vaimu, et meie kõike, mis meie usaldusmehed ja juhid loovad, võtame omariikluse uhkustundega ja ilma ikka ning alati nii rohkelt arvul ei ah-mis-nüüd-meietamiseta.

Kui suur ning võimas Vene riik langes kokku, siis mõnedki rahvad vabanesid lagunenu tsaaririigi nõrkade pärijate võimu alt, hakates looma oma riiki, oma korda, oma inimestega. Ainult mõru mälestus püsib tsaaririigi vanast korrast ja selle korra ametnikest. Tsaaririigi isevalitsuslik kord ei küsinud rahva rõhuva enamuse arvamist, tema ametnikud olid rahvale võõrad ja suhtusid rahva elulisse nõudeisse enamasti vaenuliselt. Nad olid isevalitsusliku korra rusikavõimu esindajad, kelle töömeetodid olid rahvale vastuvõetamatud ja kes ainult hoolitsesid tsaaririigi korra püsivuse eest.

Nii jäid ametnikud rahvale võõraks — rahva ja ametniku vahel oli nagu müür, mis neid lahutas kaheks vaenuliseks maaks. Rahvas hakkas põlgama ametnikke, tal tekkis visa ning vääraratu eelarvamine ametnike suhtes. Nii teame ja mäletame, kuidas rahvas vaatas tsaari politseinikele, kuidas ta vihkas tsaari ohvitseri ja talle vastumeelsed olid teisedki tsaari ametnikud. Selles oli süüdi riiklik kord, need ametnikud ise ja nende juhid — see kord pidigi varisema!

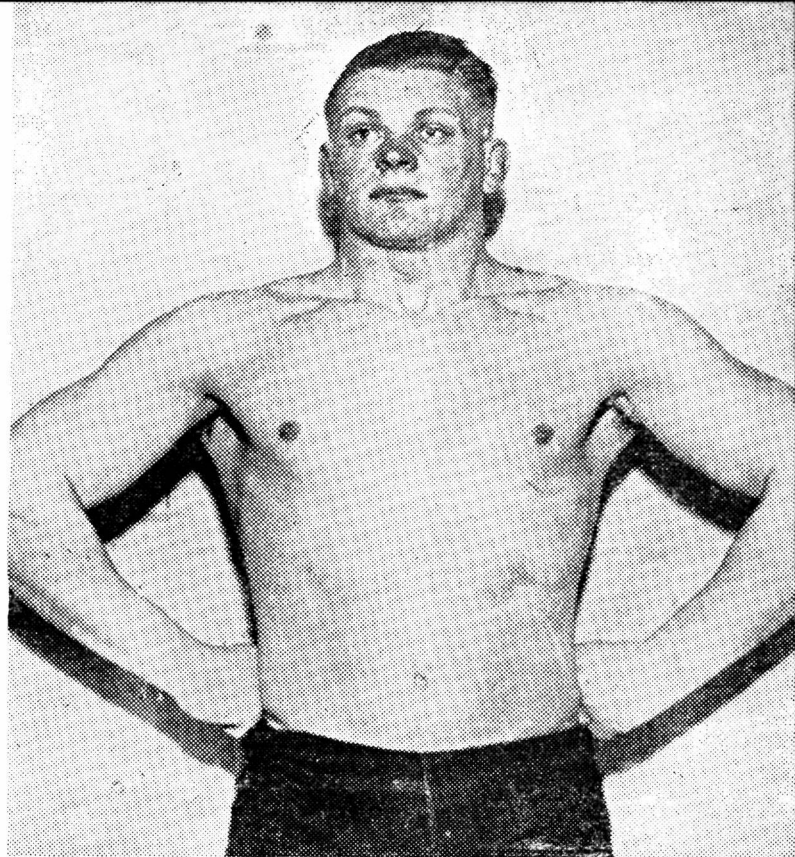
Kui võõra võimu alt vabanenud rahvad asusid looma oma riiki, tuli neil paratamata organiseerida kõik need riiklikud ametkonnad, ilma milleta pole mõeldav ükski riiklik kord. Tuli rajada oma politsei, oma sõjavägi ja ohvitserkond, oma kohtud, maksu-, posti- ja muud ametkonnad.

Ka Eesti valitsused asusid juba algusest peale täie tõsidusega looma oma riiklikke ametkondi — kuid vaimult hoopis uue mustri järgi, kui olid tsaaririigi ametkonnad. Eeskuju püüti võtta neilt riigelt, kus ametkonnad olid rajatud laialdasemate rahvamasside usalduse vaimule, kus politsei on rahva otseseks abimeheks, kindlaks kaitsjaks seaduslikkuse ja korra alal, usaldusaluseks ja sõbraks, täielikuks omameheks omameeste seas selle sõna parimas mõttes. Eesti riigis pidi ju loodama oma politsei — ja see loodi Inglise, Skandinaavia ja muude Lääne-Euroopa parimate eeskujude järgi. Juba riigi algusest peale, kord vähema, kord eriliselt suurema hoolega asuti looma meie rahvale ja riigile väarikat politseiaparaati.

Politsei käitumisoskusele, rahvaga läbisaamisele, korralikkusele ja distsipliinitundele on pandud erilisel rõhku. Loodi politseikool, kes on annud meile mitmekülgset väljaõpetatud, käitumises ja teadmises täiendatud rahvasõbralikke ametnikke. Kõrgemad juhid on pidevalt alla kriipsutanud politseiametkonna haridusliku taseme tõstmise väärtust ja ikka süveneva hoolega on tehtud valikut koosseisude täiendamisel.

Meie politsei on inimmaterjali vaimliselt tuseduselt jõudnud Lääne-Euroopa parima taseme kõrgusele. Meie politsei on selle innukamate juhtide hoolet arenenud ja kujunenud tõeliseks rahvusriigi vaba kodanikkonna kõrgeväärtuslikuks korralvalvurkonnaks. Võttes arvesse eriti viimaste aastate erilist hoolt politseipere teadmiste, valveloleku, väarikuse ja seltskondliku kasvatuses tõstmiseks, võib rõõmu tunda ja kindlasti loota, et meie politsei hea nimi ja rahva lugupidamise tõus meie korralvalvurkonna käitumisoskuse järjekindlalt tõuseb.

Seda rahulolu ja rõõmu tumestavad aga need veel küllaltki segavalt esinevad alaväärikuse ja viriluse puhangud, mis sageli veel avalduvad kas mõnede kodanike jutus, ajalehtede veergudel, lavatükkides või mujalgi. Toome mõningaid näiteid. Vana vene urjädnik ja kardavoi oma kõuehäälega, „kolmekordsete“ sõnadega, „mõlaga“ vöö ja suurte vurrudega on ammu kadunud unustusehõlma. Meie konstaabel ja kordnik on viisakalt resolutsioonide jutuga, minimaalselt relvastatud, eestlaslikult tasakaalukas ja euroopaliikult raseeritud polisman. Kuid ometi kujutavad mõned väga nimekadki karikaturistid ikka ja alati meie politseinikke kas hirmuärata-

Maailma tugevaim mees maadluses K. Palusalu.

valt kurja või allakriipsutatult iselaadi mäoga, suurte „kardavoivurrudega“ ja nagu mingi hirmu kuulutajana, seega rahvamassides nagu teadlikult tahtes meie eesti politseinikku näidata samal tasemel seisva inimesena, nagu oli meie rahva mälestusis säilinud suurem osa vanu tsaari-võimumehi. See on iseseisva rahva eeskujuliku korralvalve ametniku alavääristamine mineviku aastate poolasialiku ja hoopisteistel alustel organiseeritud võimuvalveametniku kõrvutamiseks. See on edu eitamise tahe, mahakiskuva vaimu avaldus, virila alavääriklustunde puhang.

Või jälle teine näide. Meie piirivalve teenistus on raske; teenistuse iseloom juba nõuab ametnikult alalist valvelolekut, ka süütu kodaniku kontrollimist ja kõigi silmaspidamist. Piirivalve ametkonna koosseisu kõrge taseme eest on aastate jooksul pidevalt hoolitsetud. See on riiklikult tarvilik teenistus. Kui võigas tundub praegusel ajal, mil meil on vaja oma rahva iseseisvustunde täisealisust arendada, rahvusväarikust tõsta, ahmis-nüüd-meietamist miinimumini viia, selliste ametkondade elu käsitlemine eeskätt just üksikute võimalike nõrgemate tüüpide esiletoomisega.

Rahvusväarikuse vaimu propaganda edukuse seisukohalt pole praegu sobiv moment näiteks lavale tuua tükke, kus salakaubitsejaid — neid seadusega ikkagi vastolus teotsevaid isikuid — näidatakse ainult täitsameestena ja nende nalju ning elupilte pealtvaatava massi naeru- ja tunnetenärvide köditamiseks tõstetakse paremasse valgusse mõne piirivalvuri arvel, kes on korra truu teener, mõnes isikus ainult teatavalt ühekülgne oma isiklikes vaadetes.

Moodne aeg ei loe selliseid anekäsitlusi positiivseks — vähemalt ei loe neid vajalikuks sallida või areneda lasta. Kui meie hoolsalt võtame eeskujusid demokraatlikest riigest — Inglismaalt, Skandinaaviast jm. — siis sama häbenematult võime eeskujusid võtta mõnel alal ka diktatuurriigist — Saksa- maalt, Itaaliast ja mujalt. Võtame eeskjuju sellest, mis on meile sobiv, vajalik ja kasulik. Saksast näiteks võime palju eeskjuju võtta rahvustervikluse vaimu tõstmise alalt, rahvusliku uhkuse ja vaimustuse arendamise alalt, edu ja positiivsuse vaimu loomise alalt. Peame heakskiitvalt tunnustama, kuidas seal film, kirjandus, teater jne. on rakendatud rahvusväarikuse, riiklike ametkondade teenijate populaarsuse tõstmise ja kodanike rahvusning sotsiaaltunnete süvendamise teenistusse.

Hiljuti Tallinnas tuhanded nägid filme „Premjäär“ ja „Valitseja“. Oli meeldiv vaadata, kuidas seal esimeses näidati moodsa kriminaalametniku — kes on eeskujulik ametnik ja laitmatu seltskonnainimene — toiminguid,

ainekäsitlemist ja korrektset suhtumist kahtlusaluseisse ning muisse kaaskodanikesse. Ja kuidas teises filmis sobivalt parajal määral tehti kihutustööd mitmete riiklike loosungite populariseerimiseks. Kuidas seal eluliselt usutavad tüübid rääkisid toormaterjalide leiutamise, töölistkonna hüvede ja riigi kõiges ülevõimu tähtsusest, mis on praeguse Saksa tähtsamaid hüüdlauseid.

See on filmi ja sõnakunsti ülesehitav rakendamine, see on moodsa aja ainekäsitlemise viis. Ka meie ei või selliseid eeskujusid eitada. Ei ole meie riigile ja rahvale kasuks, kui praegusel ülesehitaval ja riigi nooruse ajal, kus rahvusväarikuse ja iseisvusuhkuse vaimu peame erilise hoolega süvendama, sallime või heaks kiidame selliste isikute sõnu, kirjutusi või jooniseid, kes nagu ei viitsi objektiivselt hinnata meie ametnike tõelist taset, kes nagu ei taha näha edu meie ametnike ja rahva vahekorra arengus, kes nagu peaks mingiks noblessiks ikka ja kõikjal tõngata, vene revolutsionääri moodi ainult vi-riseda ja võimalikult vähe head rääkida kõigest sellest, mis tuleb juhtidelt, ametlikult poolt ja riigilt.

Riiki ehitame kõik koos — ehitame vaba rahva vaimus. Ehitame rahva ja ametnike normaalse vahekorra vaimus, kus kõik püüavad usaldada ja uhked olla nii oma rahvale kui ka oma ametnikele. See on edu ja täisealisuse vaim, mis on meile vajalik ja kasulik, liiatigi kus oleme uue põhiseaduse ootusel ja kus Vabariik on „kahekümnenda peal“.

Kabuhirmu ohjeldamisest. Hugo Reiman.

Inimene on mõistusega olend. Loeme seda algtõeks ja oleme sellele uhked. Ent siiski unustame, et mõistuse osa inimese igapäevases elus on võrdlemisi väike: nimelt iga teo ja sammu mõistusega kaalumise ja otstarbekaks tunnustamise seisukohast. Suurem osa inimese tegevusest sooritub ilma mõistuse aktiivse kaasabitaharjumuse, võõraste eeskujude ja elutarvete tõukel inimesele omaste võimete kohaselt; ainult erakorralisel juhtumel küsime nõu mõistusel, kaalume teo otstarvet ja tagajärgi.

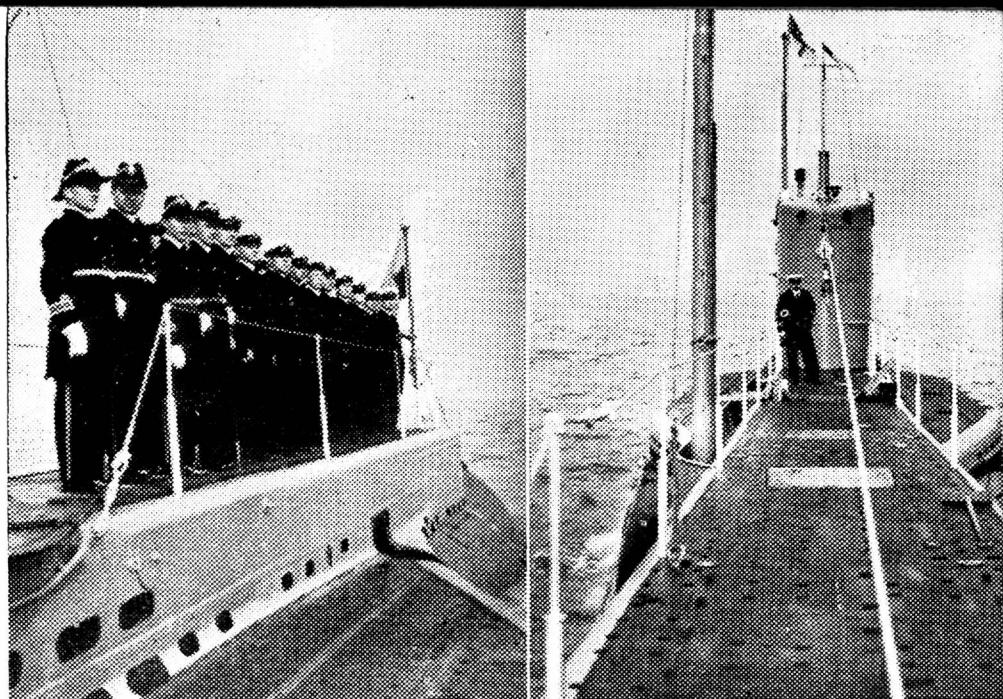
Ja sedagi vaid inimese normaalses vaimse tasakaalu seisundis, mida iseloo-

mustab mõistuse alati varuksolemine, tarbekorral selle kasutamisevõimalikkus; langeb inimene tasakaalust välja, sattudes teda haaravate tunnete (emotsioonide) mõju alla, siis ei jää inimese mõistusest midagi järele: teotsetakse vaid instinktiivselt tunnete tõukel, näiteks ohust põgenemine või vihas vastase hävitamine, või täiesti otstarbetult, nagu seda on sageli tulikahju puhul väärtusliku tullejätmisel tühiste asjade väljakandmine.

Eriti jääb mõistus väljalülitatuks toimetete juures, mis teostuvad massipsühholoogia mõjul. Inimene sotsiaalse olendina on psühholoogiliselt seevõrd sõltuv teistest,

Eesti allveelaev „Kalev“.

Pildil näeme uut allveelaeva „Kalev“ Inglise vetes, mille saabumist Eestisse on loota peagi.

et iga võõras eeskuju sunnib teda jäljendamisele. Ainult juhtumil, kui oma mõistus sellele milgi põhjusel vastu astub, või teisiti käseb, kaotab võõras eeskuju meie tegevust määrava mõju. Kuid nagu öeldud, toimib inimene harva mõistuse juhtimisel, mispärast teiste jäljendamine on tavaline nähe. Haarab aga inimest mingi tundeelamus ühtaegu teistega, eriti hulgi olles, siis kaotab ta täiesti võime iseseisvalt, omaviisi teotseda, vaid ta muutub hulga, massi, osaks ja toimib nii, kui teeb seda mass — tihti vastu oma harjumusile ja veendeile.

Puhtal ja ühtlasi äärmisel kujul esineb selline enesekaotamine kabuhirmu puhul. Olgu laevahukul või mõnel muul hulki tabaval õnnetusel, kõiki osalisi haarav hirm on võrratult tugevam ja valdavam kui üksikisiku hirmuelamus analoogilisel juhtumil, ja vastavalt sellele ka hirmust tingitud enesepäästmise tung ning selle väljendus — põgenemine. Inimene isiksusena, isiklikult pääseteed otsivana ja toimivana lakkab olemast; on olemas vaid inimkari, käituv samaselt kabuhirmust haaratud loomakarjale. Ongi ju kabuhirm oma võõrkeelse nimetuse „paaniline hirm“ saanud muinaskreeklaste karja-jumaluse Paani järgi, kes muistendi kohaselt tekitas seda nii loomades kui inimestes.

Kuna õnnetuste puhul kabuhirmust haaratud rahvahulk mõistmata tormamisega üksteist hävitades ja päästetöid takistades võib õnnetust koguni suurendada, siis on

tähtis selgusele jõuda, kas ja kuidas on võimalik taltsutada kabuhirmust haaratud hulki. Võimalusi selleks pakub jällegi massipsühholoogia: ühiseist tundeist haaratud, mõistuse kaotanud inimhulk allub ülikergesti juhtimisele — olgu juhiks kas massi poolt varem tunnustatud või ka antud juhtumil massi hulgast esilekerkinud või kõrvalt juurdeastunud juhtiv isik. Õieti öelda, igal teotseval massil on olemas oma juht — eestegija, nagu on selleks näit. lahingus esimesena relva käest heitnud ja põgenema pöördunud sõdur, olgugi et selline „juht“ samuti teotseb mõistuseteta.

Tahab mõni selge peaga kõrvalisik mõistuseteta teotseva massi juhtimist enese kätte saada, siis on see kõige kergem küll vaid sel puhul, kui massil veel puudub juht, nagu on seda õnnetuse puhul hirmust segadusse sattunud inimhulgaga. Siin piisab tihti selgesti ja kindlasti antud päästekorraldusest, et inimesi juhtida kuhu vaja ja kuidas teha. Kuid ka seejuures on oluline silmas pidada, et antud käsklus või korraldus mõjutaks eeskätt hirmust haaratud inimeste tundeid, nagu on seda antud juhtumil enesehoiu tunne, ja et antud korraldus rakendaks inimesed tegevusse, juhiks nende enesepäästmise tungi väljendust. Nõuda, et hirmust haaratud mass-inimene jääks seisma ja midagi ootaks, on väär, samuti kui on väär, et ta kainestuks ja mõistlikult toimiks. Päästekorraldused pea-

Nikolai Kull „Hoov“ — õli.

vad vaid järjekindlalt juhtima asjaosalisi tegevusse olgu enese või heal juhul ka teiste päästmiseks.

Raskem on olukord, kui mass on leidnud endale „juhi“ ja on astunud juba tegevusse — näit. laevaõnnetuse puhul hulgana päästepaatidesse, või tulikahju puhul ustele tormates. Siin võib vaheleastuja korraldaja juhi ossa pääseda vaid olukorrast tingitud erivõtete abil. Kõige lihtsam on küll tehtud korralduse üllatus, massi tähelepanu juhtimine uude,

kuid emotsionaalselt sama tähenduslikku enesepäästmise suunda. Samuti võib vaheleastuja tihti isehakanud „juhti“ koos teiste massiosalistega võtta oma juhtimisele, eriti kui vaheleastuja omab küllalt autoriteeti ja massiusaldust. Kuid tihti siiski tuleb toimida ka resolutsesemalt, endist „juhti“ füüsiliselt kõrvaldades, nagu on praktiseeritud lahingust põgenejatega ja ka laevahukul kapteni korraldusile mittealistujatega.

Tavalises elus ettetulevate õnnetuste puhul, ka suuremategi juures, on kabuhirmu tekkimine mõeldav vaid siis, kui asjaosalised jäävad ilma juhita, s. t. kui õnnetuse momendil otsekohe ei leidu abistavat korraldajat. Kui aga asjaosaliste seast või juuresolevaist ametisikuist on mõistuse juurde jääjaid ja korraldusvõimelisi, siis nende resolutsed ja otstarbekad korraldused võivad mõjuda seevõrd rahustavalt, et kabuhirmu ei tekigi, või kuigi see tekib, siis see peatselt lämmatatakse või juhitakse otstarbekalt enesepäästmist taotlevasse tegevusse.

Seega on oluline, et vastutavad isikud ja ametilt juhid jääksid igal juhtumil külmavereliseks, selgepealiseks, kuigi see pole igakord kerge. Kuid nende eriseisund ja vastutuse-teadvus eraldavad neid teistest koosviibijaist ja takistavad neid nendega ühiseks massiks kujunemast. Ja see on kindlustuseks, et igal vastaval inimesel on võimalik tasakaalu säilitada ja mõistust varuks hoida, kui teised selle on kaotanud.

Nii jõuame järeldusele, et kuigi elus mõistust harva kasutatakse, on selle tähtsus siiski erakorraliselt suur ja seda suurem, kui seda vajaduse korral ikka suudetakse ja osatakse kasutada.

Politsei vormirõivastus.

A. Miller.

Sellega tahan puudutada omalt poolt küsimust vormiriietuse kandmise suhtes ja kriipsutada alla, et see on vajalik, kui meie tahame läheneda seltskonnale ja kõrvaldada endistest aegadest meile pärandatud kroonulikkust. Vormis, kuid eraviisil seltskonnas liikudes saame end kõige enam näidata „inimesena“, ja meie teame, et seltskond hindab politsei eraalgatuse ja tegevust. Meenutagem meie pealinna ja ka teiste politsei-

ametnike seltskondlikke üritusi, millega loome kontakti kaaskodanikega.

Püüame kanda vormiriietust igal ajal. Ehkki meie ametkond ei liialda erariiete kandmisega, oleks siiski vajalik selgitada põhjusi, miks ja kunas meil kantakse erariideid, sest kui meie seda põhjust ei leia, siis võiks mõnelegi kõrvaltvaatajale jääda mulje, nagu meie ei austaks ega peaks lugu oma vormist ja ühes sellega ka ametist.

Üks neist põhjustest on vaheldus. Kuna looduses iga elus olend ihkab vaheldust, muudavad loomad ja linnud vastavalt aastaajale oma karva, nii ka inimene ihkab vaheldust oma välimuses riietuse näol. Ametnik, kes oma töös ja tegevuses kannab alati vormiriietust, ehkki see vorm meeldib temale, soovib ka vaheldust ja seda leiab osaliselt erariietusest, kandes seda vabal ajal, puhkusel jne., ja sellest vaheldusest tekibki tunne, nagu oleks erariietuses liikuda vabam ja kuidagi mugavam.

See tundub eriti suvekuul, kui erariietus on tunduvalt lahtisem, õhulisem. Vormikandja otsib vaheldust erariietusest.

Eks leia erariietust kandeis isik samuti vaheldust vormist ja nii näemegi, et puhkepäevil, pidustusil, teatris jm. on vormirõivais kaitseliitlasi ja teisi, kellel vormikandmine pole kohuslik, vaid teevad seda oma soovil. Samas kuuleme, et vorm sisendab neis pidulikkuse ja mugavuse tunde, olles eemal oma igapäevasest riietusest.

Üldiselt võib öelda, et enamik politseinikke kannab erariideid ainult teatavil ettenähtud juhtumel.

Näiteks, seltskonda minnes, on teada, et katsetakse külastada ka lokaale. Sel puhul on loomulik, et kantakse erariideid, sest lokaalis vormis viibida ei luba maksivad eskirjad, ja teiseks, võib leiduda inimesi, kes alkoholi mõjul on kaotanud oma tavalise „rahulikkuse“ ja tulevad küsimisega igasugust nõu ning otsima abi ja ilma vajaduseta viivad ametniku tema igapäevasesse töökeerisesse.

Seesugustel puhkudel kasutatakse erariietust.

Nagu alguses tähendasin, pole minu sooviks „kandkem erariideid“, vaid ümberpöörduvalt, seepärast pole ülearune vaadata ja kritiseerida meie vormi, kas ei leidu vormis endas põhjust, mis soodustaksid erariideis käimist.

Praegune politsei vormiriietus on eriti õnnestunud, nägus, soliidne, rüdekvaliteeditelt hea, seejuures ei leia ühtki põhjust, mis pidurdaks tema kandmist. Lähtudes seisukohast, et vormi kanda alati ja kõikjal, oleks meie vormi juures vajalikud mõned väikesed täiendused või muudatused, mis on selgunud tegelikust vormi kandmisest.

Meie lihtvormi juurde kuuluv nahast vöörihm pole sobiv seltskonnas kandmiseks. Eriti tantsides on vöö- ja õlarihma vasest pandlad ebamugavad ja rebestavad, hõõruvad ning võivad jätta plekke daami valgele kleidile. Samuti määrab vöörihm ise, eriti kui see on kulunud ja värvikord murenenud.

Pidulikel tähtpäevil perekonnas, seltskonnas, teatris jm. (siseruumes) tuleks kanda praegust lihtvormi esindusvööga, luues juurde vormi nr. 4. Esindusvöö on väga sobiv materjalilt ja välimuselt ilus. Seda vormi välispidustusil ega jaluta-

misel väljas ei kanta, ta jääks piduliku vormi juurde.

Teiseks, tuleks kaotada meie suvipluus. Paval ajal ei saa kanda talvkuube, kuid meie suvipluusiga minna seltskonda, kohvikusse või kitsamasse ringi ei sobi üldse. Pluus on puht-töörietus. Asemele tuleks võtta lihtne, ümber keha istuv kittel, praegusest riidest tunduvalt heledamat värvi ja õhem, seega suvisele ajale vastavam. Lõikelt ja rüdelülgilt oleks sobiv praegune raudteeametniku suvikuub. Suvikuube kantakse väljaspool teenistust ilma vöörihmata, et oleks õhulisem.

Peaks kantama nii talvkuube kui kitli juures valget kraed, mis hoiab kuuekrae puhta ja on nägus.

Selle muudatusega saaksime nii talveks kui suveks praegusest sobivama riietuse ja siis võtame omaks põhimõtte „alati vormis“.

Murdmaajooksu võistlused Lääne-Saare prefektuuris.

Mai algul korraldas Haapsalu Politseiametnike kogu Haapsalus — Paralepa teel, Lääne- ja Saaremaal teenivaile politseiametnikele võistluse 5 km murdmaajooksus. Võistlus toimus nii üksikalselt kui ka pol.-üksuste vaheliselt. Üksikalases võistluses oli osavõtjaid 11 ja pol.-üksuste vahelises võistluses võistlesid omavahel Haapsalu ja Kuressaare pol.-jaoskonnad.

Pol.-üksuste vaheline võistlus toimus Politseiametnike Keskkogult annetatud rändauhinna, mille tänavu esmakordselt võitis Kuressaare pol.-jaoskonna meeskond.

Tehnilised tulemused.

a) üksikvõistluses: 1) kordnik Nikolai Kitt — Kuressaare jsk. — aeg 19 m. 01 sek., 2) konstaabel Mihail Kiit — Kuressaare jsk. — aeg 19 m. 03 sek. ja 3) pol.-ametn. kand. Siegfried Olup — Kuressaare jsk. — aeg 19 m. 10 sek.

b) pol.-üksuste vahelises võistluses: 1) Kuressaare pol.-jsk. meeskond, koosseis: kordnik N. Kitt, konst. M. Kitt ja pol.-am. kand. S. Olup — üldaeg 57 m. 14 sek., 2) Haapsalu pol.-jsk. meeskond, koosseis: pol.-am. kand. A. Viljak, kordn. V. Rannik ja pol.-am. kand. M. Reeder — üldaeg 65 m. 42 sek.

Ristmägi „Ranna motiiv“ — õli

politseiametnike ringis.

ED. VISNAPUU

Mitmeti väga meeldivaks sündmuseks oli 1. märtsil 1936. aastal Tallinnas Politsei Spordiringi poolt „Estonias“ korraldatud kontsert, kus politseiametnikest koostatud orkester ja meeskoor esinesid.

Mulle isiklikult avaldas esimese ning tugevaima mulje olukord, et ametivormi kandjad ilmusid publiku ette kunstüritustega.

Meie kõik teame, kuidas politsei seisab valvel heaolu eest. Politseipersonaaliga puutume kokku korranõuete täitmisel — ja vahel meile peab tuletatama meelde unustatud kohuseid või juhitama meie tähelepanu eksimusile. Nõnda armastame politseiametnikku, aga samuti ka kardame.

Kontserdi õhkkonnas, kus korralvalvur astub publiku ette vaimse naudinguga pakkujana ning vastavalt hinnete saajana, hakkab kõnelema hoopis sügavam tunnete ja sümpaatiate keel. Politseiametnik muutub seltskonnale lähedamaks ja tema juures avaldub inimese siseilm.

Rohkearvulised kuulajad, kes on viibinud politseiametnike kontsertidel „Estonias“, vist küll kõik võivad kinnitada soojemate tunnete tekkimist nende mundrikandjate suhtes. Väga hea mulje avaldas seegi asjaolu, et mitmesuguseil teenistusastmel seisvad isikud moodustasid ühise sõbraliku pere vaimsete huvide teenimisel.

Kui sääraseil ülesastumisel on võrdlemisi suur ja mõjuv tähtsus sidemete loomisel seltskonnaga, siis teisipidi pole samuti väiksem nende harrastuste seesmiselt kasvatav osa. Politseiteenistuses seisvad isikud muusikuga tegelemisel leiavad nii pinna vaimsete väärtuste arendamiseks ning eneste vahel lähemate ja kindlamate suhete kujundamiseks. Teenistuslikud huvid vist kunagi ei vii inimesi kokku sellises ulatuses ning selliste meeleolude juures. Nüsusugust vaheldust ning eneseväljendust nõuab isiku seesmine tasakaal.

Tallinnas organiseeriti politseiorkester 1928. aastal ja asuti tegevusse spordiringi juurde kuuluva üksusena, kuna siis puudus vastav koondis muusikaliseks ürituseks. Ongi arusaadav, miks esimeses järjekorras tuli loomisele orkester, sest see aparaat kuulus hädasti ära praktiliseks rakendamiseks mitmesuguseil sündmusil.

Heites pilku orkestri tegevusele möödunud aasta kestel, näeme, et see aparaat on toimunud üle paarikümne esinemise kontsertidel, paraadidel, vastuvõttudel, matustel, riviõppustel. Ülesastumisi tuli ette ka väljaspool Tallinna. Nii näeme võrdlemisi intensiivset tegevust ja raske

on kujutella, kuidas politsei võiks toime tulla orkestrita.

Spordiringi juures kutsuti ellu politseiametnike meeskoor. See asutati hiljem — 1934. aastal. Koori loomine tekkis ametkonna omavahelise seesmise elu sisustamise ja kaunistamise vajadusest. Pärast tarviliste sammude läbiviimist tekkis mõte astuda pakkumistega ka seltskonna ette. Mõistatavalt arenebki tegevus edukalt just nii, et saavutused realiseeritakse nende täies ulatuses. Kui koor on jõudnud tasemeni, kus ta suudab tulla välja kontserdikorras, siis peab seda tegema. Ülesastumised on asjaosalisile väärtuslikuks ergutajaks: nad toovad enesega kaasa lahenduse eelnenud tegevuse suhtes ja annavad uut hoogu edaspidiseks tööks.

Esimene politseiametnike kontsert möödunud aastal oli katseks oma jõudude rakendamisel seltskonna ees. Kuna ülesastumine andis edukaid tulemusi, siis järelikult seisis tee lahti algatuse jätkamiseks. Nii toimuski möödunud kuus juba teine ulatuslikum esinemine — ja veelgi paremate tagajärgedega.

Viimase kontserdi puhul võib märkida asjaolu, et seekord ka solistide kohal esinesid politseiperre kuuluvad isikud. See fakt omakorda näitab muusikahuvi avardamist ja aitab tõsta tähelepanu ning usaldust politseiametnike kunstürituste vastu.

Politseiametnike muusikaharrastuslikus elus tuleb anda möödunud aastale pöördeline tähendus. Nimelt aparatuuri üldise ümberorganiseerimise puhul loodi Politseiametnike Kogude juurde iseiseisvad muusikasektsioonid. Endastmõistetavalt saab nüüd selle ala väljakujundamiseks teha rohkem sihikindlat ja keskendatud tööd.

Praegu meie pealinna Politseiametnike Kogu juures teotseb 40-meheline puhkpilliorkester J. Kostabi juhatusel, kes algusest saadik püsib nimetatud kohal. Orkestrantide muusikaline tase viimasel ajal on tunduvalt tõusnud ja koosseisu praegu võib hinnata võrdlemisi heaks.

Samas politseiametnike meeskoor H. Roosma juhatusel on oma tegevusaastate kestel kujunenud võimeliseks lauluüksuseks. Koosseisu kuulub praegu üle 50 liikme, rühmad püsivad tasakaalus. Kuna koor on alles võrdlemisi noor, siis ta võib teha tulevikus kiireid edusamme.

Politseiorkestri ja -koori eduka töötamise aluseks on asjaolu, et meil selle ala ametnike hari-

konnas valitsev distsipliin ja kohusetunne soodustavad viljakat tegevust.

Mis igale koosseisule võib tekitada tõsiseid raskusi, see on nende muutumine. Liikmete vahetumine ei lase välja kujuneda kindlal ansamblil ja takistab samuti kindlakujulisema repertuaari tekkimist.

Politseiametkonnas seisavad esikohal teenistustlikud huvid. Ei tule kõne alla pillimeeste või lauljate kaadri kõvendamine ametikohusliku külje arvel. Nii unustaksime otsekohesed ülesanded ja teeksime kõrvalküsimusist ületähtsustatud huviobjekti.

Teisest küljest tuleb kasutada iga sobivat juhus muusikalise tegevuse soodustamiseks, kui see millegagi ei riiva teenistuslike kohuste täitmist. Sääraseil kaalutusil oleks isikute kohtadele määramise puhul soovitatav võtta arvesse nende oskusi ja huve muusikaalal.

Liikumisele väga hästi mõjub kaasa olukord, et kõrgemad ametnikud ise võtavad aktiivselt osa oma organisatsiooni ja selle harude tegevusest. Oleme võinud kogeda, et harrastusile asutakse palju suurema õhinaga, kui ülemus innukalt ja teisi tiivustavalt lööb kaasa avaldusis. Hoopis vastupidiselt võib mõjuda nähe, kui ilmneb tagasitõmbumine või — mis veelgi halvem — siirdutakse teotsema kuhugile mujale.

Üldiselt jõuküllustamine pole soovitatav nii ega teisiti. Ka politseiametnike oma organisatsioonis peab seisma valvel selle eest, et ühed ja samad tegelased ei täidaks ülesandeid mitmel alal. Viljakas töötamine nõuab värskust ja energiarvaru. Politseiteenistus ise on küllalt raske kohus. Kui selle kõrval võetakse osa ühest harrastusest, siis sellest jätkub. Järelkult osutub loomulikuks, et ühed mängivad orkestris, teised laulavad kooris, kolmandad spordivad jne. Muidugi võib vahel leiduda isikuid, kes suudavad rohkem harilikust normist, kuid see jääb ikkagi erandlikuks nähteks.

Tegelaste vastastikune läbipõimimine on osalt pärit ajast, mil politseiametkonna orkester ja koor teotseid spordiringi juures. Nüüd uue organisatsiooni alusel loodetavasti kujunevad piirid selgemaks ja alade käsitlemine omandab rohkem kindlustatud ja korrastatud ilme.

Nagu juba võib märgata, aitab Politseiametnike Kogude juures muusika-laulusektsioon tõhusalt kaasa orkestri ning koori tegevusele — eriti majandamises. Kuna algatus on uus, siis pole veel jõutud astuda suuri samme, kuid liikumine ja selle tendents lubavad loota järjest kasvavale edule.

Muusikaharrastuse rajamine kindlaile alaseile, selleks loomulike eelduste soetamine Politseiametnike Kogude juures nõuab esialgu veel rohket korraldustööd ja majandusliku pinna kõvendamist.

Uute orkestrite usutamise puhul kõigepealt tuleb muretseda pille. Kus koosseisud juba teotsemas, seal peab ikkagi arvestama instrumentide korrashoiu ja uuendamise kulutusi. Eduka töö havidest olgu orkestri juurde rakendatud asjatundja juhataja, kes kompetentselt suudab otsustada kõik alasse puutuvad muusikaküsimused, hoida oma autoriteediga seest distsipliini ja pidada ülal erksat huvi asja vastu mängijaskonnas.

Samasugune lugu on laulukoori juhiga. Selles koosseisus küll ei vajata pille, kuid siin tuleb lisaks mõelda veel ühele isikule, kes koolitseks hääleseadmise eest. See külg asjas ei tohi arvestusest kuidagi välja jääda. Üks instrument süüski ka kooritöös tuleb kõneste — nimelt klaver harjutuste läbiviimiseks. Kuigi eriliste eelduste ja meetodi korral võib eduga töötada puhtal kujul vokaalselt, ometi peame kalkulatsioonides küsimuse rajama instrumendi kaasabile. Kuid klaver, mille abil õpetatakse laulu, peab olema puhas häälestust pidav pill.

Võimlemine teeb keha saledaks.

Tähelepanekuid

Poola kriminaalpolitseist.

==== T.-V. Kaup. ====

(4)

Alles 1. märtsist 1936. a. töötavad politseivalitsuse juures keskkartoteegid kaotsijäänud isikute ja leitud tundmatute laipade kohta, kuid juba 1. maiks 1936. a. oli nende sisseaadete abil 70 leitud tundmatust laibast 50 isik tehtud kindlaks ja 200 kaotsijäänud isikust leitud 100.

Need arvud tõendavad veenvalt eelnimetatud keskkartoteekide tarvilikkust. Siinkohal ei luba ruum peatuda poola isetegevusorganisatsioonide ilme ja tegevuse juures. Nimetada võiks, et need on vabatahtlikku laadi ja näit. puhkekodude ühingul on üle riigi looduslikult ilusates kohtades kokku kümme-kond puhkekodu.

Politseiajakirju on Poolas 2. Üks on žurnaali kaustas teadusliku ilmega „Przegląd Policyjny“ (Politsei ülevaade), mille tellimine on kohuslik kõigile politseiohvitseridele. See ajakiri ilmub iga 2 kuu tagant ja selles ei ole kuulutusi ega ametlikku osa. Teine ajakiri on „Na posterunku“ (Postil), ilmub igal nädalal, on kergema sisuga ja mõeldud politseinikele — mitte ohvitseridele, selle tellimine on vabatahtlik.

Viimases ajakirjas on ametlik osa, kuulutused ja laste-osa. Mõlema ajakirja tiraaž ulatub küm-

netesse tuhandetesse, mis on ka loomulik, arvestades Poola politseipere suurust (ligi 35000 inimest).

Lõpetasin tutvumise Varssavi politseiga 16. välispolitsei jaoskonnas, kus on vormikandjaid ametnikke 67, kriminaalametnikke 3 ja kantseleiametnikke 4 (viimased on välisteenistuseks vanaks jäänud mehed!). Jaoskonna pindala on üle 100.000 ha, elanike arv üle 50.000. Jaoskond on jaotatud 10 rajooni. Jaoskonna piires asuvaile alalisile liiklemist juhtivaile postidele saadab mehed pealinna politseireserv. Üksikuile, teatavil kellaaegadel liiklusrohketele paikadele, samuti erilisele kohtadele — nii välissaatkondade juurde — paigutab seisvad postid jaoskond. Üldiselt teostab jaoskond heakorraldust patrullteenistusega nii öösel kui päeval. Patrull-maršruudi suunda, kestvust jne. muudetakse aeg-ajalt, arvesse võttes kuritegevuse liikumist, pidustusi, löbustuskohtade sulgemisaega jne. Tavaliselt on patrullkäikude kestvus 2—3 tundi, mille järgi patrull ilmub jaoskonda. Seega on jaoskonnas alati meestereserv ja mehed kontrollivad end juba jaoskonda ilmumise eel. Ühe suurema pat-

Noote vajab nii orkester kui koor. Esimesele neid loomulikult hangitakse iga mehe kohta, teises koosseisus aga sageli püütakse läbi ajada piskuga. Siin tuleb küll öelda, et puuduliku noodivarustuse juures raisatakse palju energiat ja tehakse päris kergemeelselt takistusi asja loomulikule edule. Traditsioonide ning kogemustega koor ei lähe kunagi välja vähemaga kui noodieksemplariga iga laulja kohta.

Õige teravat tähelepanu nõudvaks orkestrite ja kooride töös osutub harjutusruumide probleem. Esimeses järjekorras peavad olema täidetud tervishoidlikud tingimused. Ohupuuduse juures ei saa inimene korralikult hingata, veel vähem suudab ta laulda või puhuda pilli. Samuti peab harjutus jääma tingimata kaitstuks segamiste eest kõrvaliste ilmuvuste poolt. Ka pole ükskõik, kas ruum resonantsilt vastab tarvidusele või mitte.

Kui nüüd Politseiametnike Kogude juures muusika-laulusektsioonid hakkavad arendama ja süvendama oma tegevust, siis tuleb lõppsihina arvestada kõiki nõudeid, et kellelgi poleks hiljem tarvis teha asjatuid etteheiteid. Eriti kui

asi puutub harjutusruumesse võimalike uute hoonete püstitamise puhul, oldagu selles küsimuses vajaliselt kaugel enägelised.

Kui ma eelpool põhjendasin politseiametnike orkestrite ja kooride avaliku esinemise tarvidust tasakaalu hoidva rahulduse leidmisega ning ergutuse saamisega, siis liikumise elustamiseks jääb veel teisigi vahendeid. Nimelt on väga soovitatav luua lähemaid sidemeid Politseiametnike Kogudel oma vastastikuse suhtlemisega. Orkestrite ja kooride külaskäigud toovad uut hoogu ja tiivistavad tegevusele nii eeskujude saamise kui võistlemise korras, samuti kõvendavad nad ühtekuuluvuse tunnet ja arendavad seltskondlikku läbikäimist.

Nagu näeme Vabariigi Valitsuse, Siseministeri ja Politseiametnike Keskkogu sammudest, liigutakse sinnapoole, et viia politseiametkond esmajärgulisele tasemele nii teenistuslikult korralduselt kui ka intelligentsilt. Vaimsete väärtuste tõstmisel on kaaluv sõna öelda muusikal. Loodetavasti ei jäeta selle ala harivat mõju kasutamata tema täielikus ulatuses.

rullteenistuse vooresena aga hoitakse ära valve- meeskonna sattumist tülpinusse ja on võimalik hoida töörikkamatel tundidel rohkem mehi tööl.

Patrullid on ühe- ja kahemehelised. Pikema- teks patrullkäikudeks on jaoskonnal 9 jalgratast. Sealjuures teostatakse patrullkäike vormis kui ka erariides. Valve meeskonna tööpäeva pikkust kat- sutakse hoida 8 tunnil ööpäeva jooksul ja seal- juures seda korraldada nii, et sellest 8 tunnist oleks osa valve-, osa sise- ja osa saateteenistus. Töö ühtlaselt jaotamiseks on jaoskonnas seatud sisse erilise tööraamat, kuhu iga päev mees- konnaliikme kohta kantakse graafiliselt tema tööloleku kestus ja kellaajad 24 tunni jooksul.

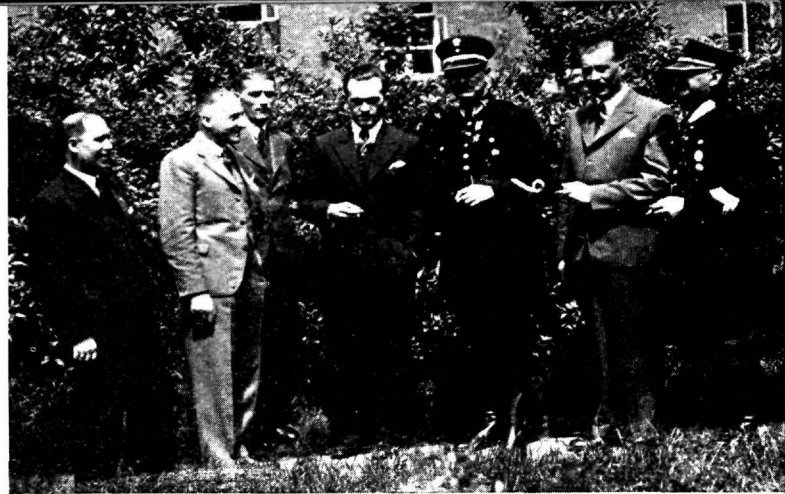
Varssavist siirdusin vanasse poola kuningate linna — Krakovi. Samanimelises vojevoodkonnas on umbes 2,335.000, linnas 210.000 elanikku. Poli- tseijõudude tugevus Krakovi linnas on 400 vä- lis- ja 85 eripolitseinikku, neist 55 kriminaalpoli- tseinikku ja 30 pol. pol. alal. Uurimisamet kui administratiivne aparaat ühes mõnesuguste kar- toteekidega asub Krakovis, samas on ka Krakovi linna uurimisosakond (krim.- ja pol. pol.) ühes asutuses, kuid eraldi ruumide ja ametnikega. Üle kogu vojevoodkonna on välispolitseijaoskon- dade juures kriminaalametnikud, kes töötavad kontaktis uurimisosakonnaga, kuid alluvad oma jsk. juhile.

Ka Krakovis piirdub kriminaalpolitsei töö ül- diselt linnapiires sooritatud kuritegevuse jälita- mise ja ärahoidmisega. Ka siin on ametkond jaotatud erialalisteks üksusteks, missuguseid on mui- dugi vähem kui Varssavis. Uurimisosakond ja- guneb siin kahte brigaadi, üks kriminaal-, teine poliitilispolitsei alal, kumbki politseiohvitseri otsesel juhtimisel. Kantselei ja fotolaboratoorium on uurimisosakonna poliitilisel ja kriminaalbrigaadil ühine. Kriminaalbrigaadis on ametnikud jaotatud nelja gruppi, nimelt: 1. varguste, tap- miste jälitamine 24 ametnikuga, 2. pettuste jälit. 5 ametnikuga, 3. sanitaardeliktide jälit. 7 amet- nikuga, 4. otsimiste teostamiseks 7 ametnikuga.

Töökord on Krakovi uurimisosakonnas sama- sugune kui Varssavi uurimisametis. Käisin koos Krakovi kriminaalametnikega paaril korterivar- guse kohal. Seal läheb süüteopaigale alati koos vähemalt paari ametnikuga ka daktüloskoop, kes otsib ja konserveerib teopaigal igasuguseid jälgi. Kuna kohal ei ole daktül. kartoteeke, siis saade- takse kõik teopaigalt leitud näpujäljed Varssa- visse, dakt. keskkartoteegile. Kui on kahtlustusi või andmeid kellegi vastu süüteo sooritamises, saadetakse need keskkartoteegile koos jälgedega.

Rahvas elab Krakovi linnas ja vojevoodkonnas tihedalt, osalt sellest olevat seal tingitud võrdle- misi suur kuritegevus.

Nii oli 1936. a. jaanuari kestel Krakovi uuri- misosakonnas juurdlemisel 489 vargust, avastati 38 protsenti.

15. mail 1936. a. lähetusreisil Krakovis (Poolas) Politsei- hoone õuel. Seisavad vasakult: Krak. uurim. os. krim. brig. ülem komiss. Zygan, Krak. vojevooda uur. am. ül., Kr. uur. os. ülem, komissar Kaup, Krakovi pol. ülem, alaminsp. Resczynski, Kr. uur. os. pol. brig. ülem, reservülem.

Kogu Krakovi vojevoodkonnas juurdles väli- ja kriminaalpolitsei 1936. a. märtsikuus kokku: 8 süütamist, avastas 87 prots., 10 tapmist, avas- tas 70 prots., 16 röövimist, avastas 56 prots., 2 röövimist salgaga, avastas 100 prots. (aretee- riti neis asjus kokku 39 isikut!), 3 rahakapilõh- kumist, avastas 33 prots., 108 taskuvargust, avastas 63 prots., 122 raudteevargust, avastas 49 prots. (need olid enamikus rongidelt kivisõe vargused), 810 korterivargust, avastas 45 prots., 2034 lihtvargust, avastas 57 prots. jne. Siin on suurem avastamisprotsent tingitud sellest, et on kaasa arvatud juurdused ka välispolitseist, kus enamik juurdlusi lihtsamais asjus on sageli al- gusest peale avalikuks tehtud (kahjusaaaja jne. tabanud süüdlase teopaigalt). Neist näiteist on ilmne, kui tõsine on politsei töö Krakovi linnas ja kogu vojevoodkonnas.

Krakovist siirdusin Katowice, kus asuvad jõukama Poola vojevoodkonna — Sileesia täht- samad ametiasutused. Märkimisväärne on, et Silee- sia kuulub küll juba praegu poliitiliselt Poola külge, kuid majanduslikult ja administratiivselt on autonoomne kuni 1937. a. juunini. Seepärast on ka Sileesia politseiorganisatsioon, vormirietus jne. on samad mis mujal Poolas. Kuna Sileesia on rikas suurtööstuste ja kaevanduste keskus, on seal politsei palgaolud umbes 15 prots. paremad kui mujal Poolas.

Kogu Sileesias on elanikke ligi 1.300.000. Suurte tööstuste ja kaevanduste keskusena elab rahvas Sileesias väga tihedalt. Sellele vaatamata on Sileesias 2000 vormikandjat (välis-) ja 220 eripolitseinikku (neist kriminaalametnikke 150). Siin on välispolitseijaoskondade juures tööl kri- minaalametnikke vastavalt jaoskonna suurusele, elanikkonna tihedusele jne. (Järgneb.)

Meeldivate ja ebameeldivate elamuste meelepidamisest

kirjutab jaapanlane TUKASA SUSUKITA

„Archiv für Kriminologie“ Bd.100 järgmist:

Tunnistajate ülekuulamisel juhtub sageli, et ülekuulata jääb äkki peatuma ja siis seletab, et ta ei suutvat teatavat üksikasja enam meelde tuletada, kuigi ta kirjeldatava sündmuse muude osade suhtes andis üldiselt väga täpse ja põhjaliku seletuse, tõendades seega oma head mälu.

Politseiametnik ja kohtunik, kui nad on võhikud psühholoogias, kukuvad sellistel puhkudel alati ülekuulatavat kahtlustama, nagu oleks tegemist sihiliku varjamisega. Ja kui suurem grupp inimesi, kes olnud ühe ja sama juhtumi tunnistajaks, ei suuda meenutada nähtud sündmuse teatavat üksikasja, kuna nad on sündmuse teisi üksikasju, mis olid võib-olla palju kõrvalisema tähtsusega, täpselt oma mälust reprodutseerinud, siis aimab mõistmatu kriminalist juba tunnistajate kokkurääkimist puuduva üksikasja suhtes.

Psühholoogiliselt kogunud ülekuulaja selle vastu aga tuletaks meelde, et lüngad tunnistaja meeldotulotusvõimosis võievad bascorveda asjaolul, et olenevalt sellest, kas on tegemist meeldivate või ebameeldivate üleelamustega, mälu tugevus võib olla erisugune. Ilma et ülekuulata seda ise aimaks, võisid kirjeldatava sündmuse teatavad üksikasjad nende tajumise puhul äratada temas lõbu-, teised aga norutunnet, ja vastavas olukorras võiks seda juhtuda isegi terve tunnistajate grupiga. Saksa psühholoog Z i e h e n, inglane C o l e g r o v e, venelane Kowalewsky ja teised on avaldanud selle küsimuse kohta terve rea käsitusi, tõi küll, puudutamata probleemi kriminaalpsühholoogilist külge.

Meie oleme korraldanud rea eksperimente, kuivõrd mälu meeldivaist ja ebameeldivaist elamusist differeerub tunnistajate vanuse ja soo järgi. Seejuures piirdusime esialgu oma töös ainult laste kui tunnistajate seletuste uurimisega mainitud suhtes. Katsed võeti ette õpilastega 2. kuni 6. kooliaastates.

Tagajärjed näidatud tabelis.

Teatavate puuduste tõttu, mis kõigile sarnaseile massilisele uurimisele omased (katsetamisele võeti 2051 last), on sellel tabelil loomulikult ainult tingimuslik väärtus, kuid kahtlemata peab numbrite reeglipärasest langusest ja tõusust üksikutes kolonnides siiski järeldama, et siin pole tegemist juhuslikult kujunenud tulemusega.

	Parem mälu meeldivate elamuste suhtes		Parem mälu ebameeldiv. elamuste suhtes		Indifferent-sed	
	Poisst. %	Tütarl. %	Poisst. %	Tütarl. %	Poisst. %	Tütarl. %
2. kooliaasta	95	80	0	0	5	20
3. „	60	50	10	15	30	35
4. „	60	45	20	20	20	30
5. „	50	40	20	30	25	30
6. „	30	40	45	30	25	30

Numbreist järgneb:

1. Laste eluaastatega langeb mälu meeldivate elamuste vastu ja kasvab ebameeldivate elamuste suhtes.

2. Vahe sugude vahel ei ole mitte nii selge kui vanusastmete vahel. Igatahes on areng mäluoptimumistidest mälupessimistideks poiste juures märgatavam kui tütarlastel.

3. Selle vastu on hästi tähelepanev vahe laste kultuurse miljöö suhtes (mis pole näidatud ülalnimetatud tabelis). Kultuurse miljöö suhtes langesid katsealused lapsed kolme üksteisest erinevasse gruppi. 2051 katsealusest 593 kooliõpilast oli pärit maakoolidest, mis asusid kaugel raudteest ja igasugusest muust lükkemisest (Giraiva küla). 1069 oli pärit Ivanuma linnast, mis pole küll suur linn, kuid asub raudteeliiklemise keskuses ja harrastab kaubandust. 369 kooliõpilast oli lõpuks pärit Yokohama rahvakoolist, missugune linn on tuntud sadamalinn ja moodustab võitmeepunkti maa pealinnale Tokiote. Giraiva seisab seega madalal, Yvanuma keskmisel ja Yokohama kõrgel kultuuriasemel, ja katsed näitasid, et lapsed (kõigis vanuseastmes) talupojakülas Giraivas olid tunduvalt mäluoptimumistlikumad kui Yvanumas. Yokohama lapsed lõppeks olid kõrges määras mälupessimistid. Seega ühes miljöö kultuurastmestiku tõusuga tõuseb ka mälupessimism, s. o. ebameeldiva meelepidamise võime.

Tallinnas kutsuti ellu Kodanliku Õhukaitse Ühing.

20. skp. peeti Tallinna Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühingu asutavalt toimikonnalt lühike üldkoosolek, kus kokkutulnuile selgitati kodanliku õhukaitse organisatsiooni vajadust ja korraldust. Nimetatud koosolekust võttis osa arvukas asjahuviliste pere ja samal koosolekul kutsuti ellu Tallinna Vabatahtlik Kodanliku Õhukaitse Ühing.

Liiklemise keerises.

B. Nykanen. ≡≡≡

Kiire tehnilise arenguga on moderniseerunud liiklemisvahendid ja endised liiklemisvahendid on seetõttu paratamatult surutud kolikambris. Kodanikkond on muutunud nõudlikumaks ja tüüpiline tänavvoorimees on annud teed autole, hobukonka elektritrammile ja autobusele, ja kõigile lisaks moderniseeritud raudteede liiklemine ning õhus lennuühendus.

Liiklemisvahendite moderniseerumisega on kasvanud kiirelt liiklemisõnnetuste arv.

Kui meie pealinnas 1923. a. liikus 449 mehaanilist liiklemisvahendit, siis kümne aastaga tõusis nende arv neljakordseks ja nimelt 1744 peale.

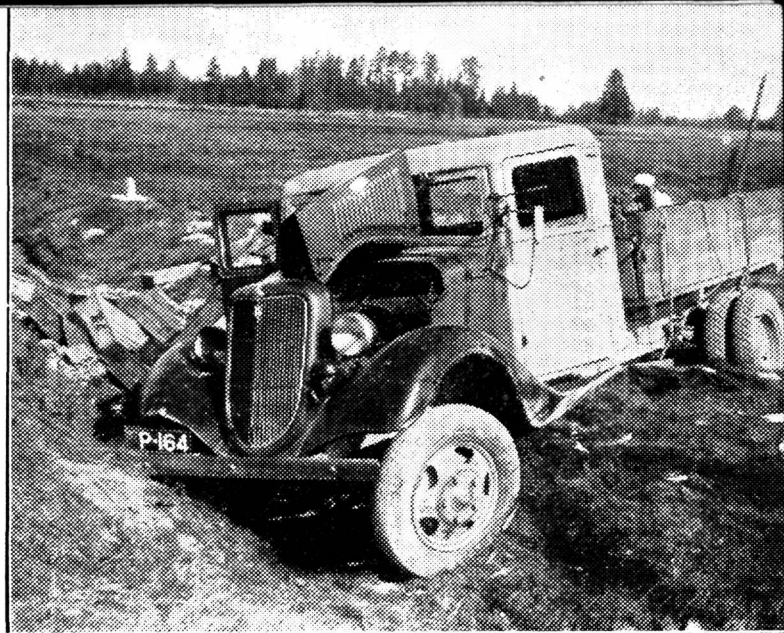
1. märtsiks s. a. on nende arv tõusnud juba 2434 peale. Tähendab on tehtud jõudumööda kõik, mida pakub teaduse ja tehnika areng. Kõikjal, kus võimalik, on inimeste ja tööloomade jõu asemele astunud tegevusse masin, mille juhtimiseks vaid kasutatakse veel inimõistust. Pole kahtlust, et lähemas tulevikus masin surub tagaplaanile kõik võistlejad, kuna looduslike energiahulkade kasutamine kasvab mitte aastatega, vaid päevadega.

Kuid ühtlasi peitub masinate tarvituselevõtmises inimkonnale rohkesti ohte, mille suurust meie tehnika kiire võidukäiguga ei ole suutnud endale selgitada. Eriti ohtlikuks on muutunud tänavliiklemine, mille ohvriks suurlinnades langeb tohtu hulk inimesi. Tänavad pole ehitatud mehaaniliste liiklemisvahendite tarvis ja kohaselt. Ei saa ju vanu linnasüdamaid ümber ehitada, kuna lahedamate liiklemisvõimaluste loomiseks saab kasutada ainult uusi projekteeritavaid linnaosi.

Tänavliiklemise ohule pööratakse suurt tähelepanu kogu maailmas, eriti suurlinnades, kus see on kõige enam silmapaistev. On jõutud otsusele, et tarvis õpetada massi, et see ise abistaks õnnetuste vältimisel, mille vastu on osutunud puudulikeks kõik seni leiutatud liiklemiskorraldused. Inimeste ettevaatus oleks ikkagi suurimaks vahendiks võitluses õnnetuste vastu.

Meie linnade tänavliiklemist ei saa loomulikult võrrelda suurlinna omaga, kuid ka meil varitseb oht samuti igal tänavanurgal.

Tallinna-Harju prefektuuri 1936/37. a. liiklemisala aruannet lehitsedes leiame, et aasta

Autoõnnetus räämekoormaga Kilingi-Nõmmel 8. mail s. a.

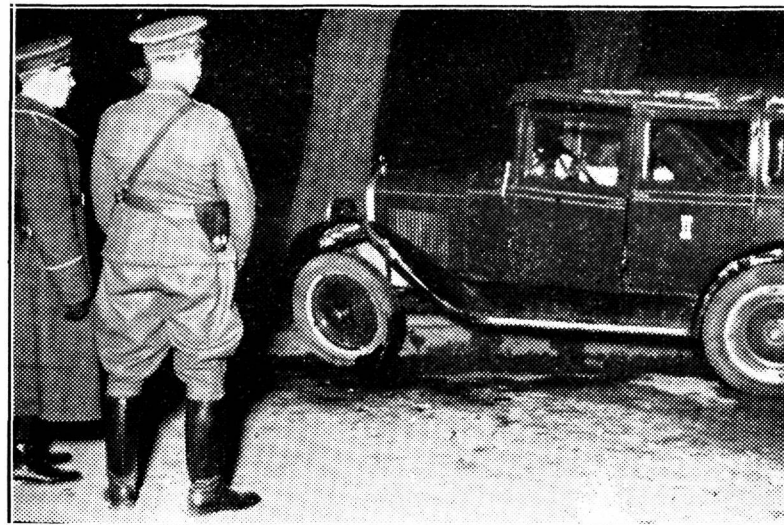
jooksul, s. o. 1. aprillist 1936. a. kuni 31. märtsini 1937. a., on olnud 326 liiklemisõnnetust.

Grupeerides seda liiklemisõnnetuste üldarvu, näeme, et see jaguneb järgmiselt:

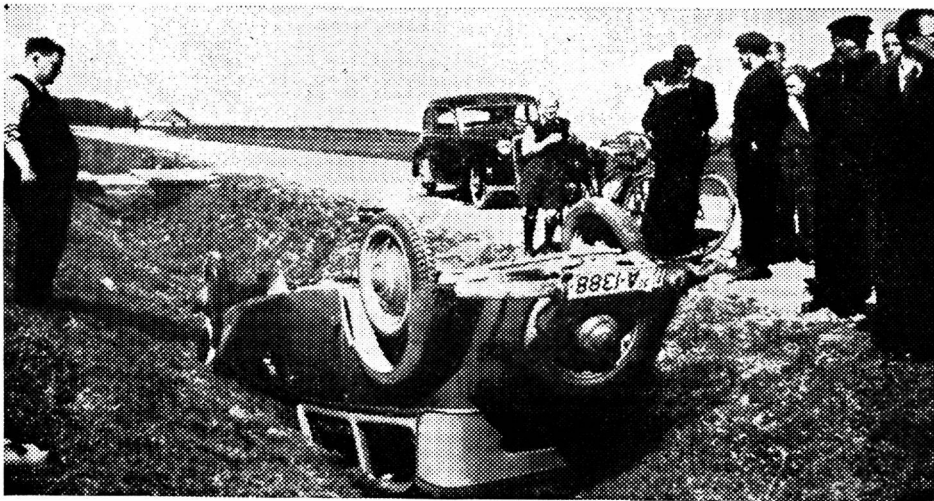
Surmajuhtumeid inimestega — 17 (neist Tallinnas 11 ja Harjumaal 6), raskeid vigastusi inimestega — 35, kergeid vigastusi inimestega — 104, surmajuhtumeid loomadega — 9, vigastusi autodega — 116, vigastusi mootorrattastega — 5, vigastusi jalgratastega — 19, vigastusi trammidega — 4, vigastusi hobusõidukitega — 17.

Samasugune aruanne 1935/36. a. kohta näitab, et aasta kestel on olnud 283 liiklemisõnnetust, mis koosneb järgmisest üksikjuhtumist:

Surmajuhtumeid inimestega — 9, raskeid vigastusi inimestega — 17, kergeid vigastusi inimestega — 89, surmajuhtumeid loomadega — 8,

Autoõnnetus Toompuiestee ja Vismari tänava nurgal 13. mail s. a.

Autoõnnetus lõbusõidul Tallinna äriemeeste autoga Virumaal 3. mail k. a.

vigastusi autodega — 114, vigastusi mootorrattastega — 4, vigastusi jalgratastega — 22, vigastusi trammidega — 7 ja vigastusi hobusõidukit. — 13.

Toodud arve kõrvutades näeme, et liiklemisõnnetuste arv näitab tõusutendentsi. On loomulik arvata, et liiklemisõnnetuste tõus on tingitud liiklemise suurenemisest.

Minu teada ei ole see ainuke põhjus. Tutvunud põhjalikult materjalidega, mis võimaldavad selgitada möödunud aasta liiklemisõnnetuste põhjusi, võin julgesti tõendada, et peamiseks õnnetuste põhjustajaks on olnud ettevaatamatus ja hooletus. Ettevaatamatus ei esinenud ainult sõidukihahtlute, vaid ka jalakäijate juures.

Teises järjekorras põhjustas liiklemisõnnetusi liiklemiskorralduste mittetundmine.

On tõsi küll, et juba möödunud aastal oktoobrikuus on pandud kehtima Teedeministri poolt liiklemismäärused (kuulutatud RT Nr. 82—36), kus on reguleeritud nii liiklemisvahendite kui ka jalakäijate, ratsanike ja loomade liiklemine. Need määrused on tehniliselt hästi koostatud ja käies

nende järgi on võimalik vältida liiklemisõnnetusi.

Ometi näeme liiklemisõnnetuste sagenemist. Tekib küsimus, milles peitub põhjus. Analüüsides küsimust, selgub, et üheks paheks on see, et osa kodanikest on väheteadlikud liiklemismääruste olemasolust, ja teiseks, et nad kipuvad unustama liiklemismäärusis ettenähtud liiklemisreegleid.

On teada, et ainsaks allikaks kehtivusel olevate seaduste ja määruste-

ga tutvumiseks on Riigi Teataja. Ajakirjandus teeb sellest juttu vaid mõnikord ja ainult möödumises. Samuti puudutavad ka kutselised ajakirjad üksikuid seadusi ja määrusi. Mujalt ei leia kodanik midagi. Tegelikult loevad aga kodanikest mõned üksikud Riigi Teatajat ja peamiselt ainult need, kes oma ameti või kutse tõttu peavad seda tegema. Suurem hulk jääb neist eemale.

Kuidas asja parandada?

Ainsaks abinõuks oleks, kui viiksime liiklemise alal kehtivad seadused ja määrused rahvale ligemale, selgitaksime neile liiklemisreegleid ja neist reegleist kinnipidamise vajadust jne.

Kuidas seda teha ja kuidas see läbi viia? Selleks on teid kindlasti väga mitmesuguseid. Eeskätt tuleks hoolitseda, et liiklemise alal kehtimise pandavad määrused saaksid teatavaks võimalikult laiemale hulkadele. Selleks võiks korraldada tasuta selgitusloenguid. Liiklemismääruste selgitamine tuleks võtta koolides õppekavadesse. Organisatsioonid võiksid teha sel alal selgitustööd ja kas või tasuta jagada selgitavaid lendlehti. Ka tuleks ajakirjandust kasutada selgitustöödeks tihedamini kui on tehtud seda seni.

Võidupüha ettevalmistused on hoos.

Eelolev võidupüha on arvult neljas ja et selle pühitsemine toimuks kõigiti organiseeritult ja kajastuks jõurikkalt üle kogu meie maa, on Tallinnas Kaitseliidu Peastaabi juures moodustatud asutuste ja üleriiklike organisatsioonide esindajast koosnev Neljanda Võidupüha Pühitsemise Korraldava Keskkomitee, kuhu kuuluvad kaitseliidu, naiskodukaitse, Riikliku Propaganda Talituse, Haridusministeeriumi, Isamaaliidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu jne. esindajad. Nimetatud organisatsioonid ja asutused on asunud keskkuses kui ka kohtadel võidupüha korralduste ettevalmistusele.

Võidupüha pühitsemine jaguneb hommiku- ja õhtupooleks, kus-

juures hommikul toimuksid äratusmängud, rahvuslippude heiskamine, võidupüha avamine ja võidutulede läkitamine Rügivanemalt, Rügivanema raadiokõne, pidulikud jumalateenistused, langevad kangelaste mälestamine ja mälestustahvlite avamine linnuseil. Õhtupooleks toimuksid paraadid või rongkäigud, päevakohase sisuga aktused või peod, rongkäigud võidutuledele, viimaste süütamine ja tulepeod.

Võidupüha algab pidulikult üle riigi 23. juunil, mil helistatakse üle riigi kirikukelli ja orkestrid kutsuvad kodanikke mängudega kirikutornidest, rahvamajade rõdudelt, ajaloolistelt kohtadelt võimsa koraaliga püha pühitsemisele. Samas heisatakse kõikjal rahvuslippe.

Politsei käsirelvade materjalosa eeskiri.

Käesoleva maikuu algul ilmus Politseivalitsuse väljaandel trükitist Politsei käsirelvade materjalosa eeskiri. See on teine ametlik määrustik, mille Politseivalitsus välja annud. Eeskiri oma formaadilt ja kaaneilustusilt sarnleb Politsei laske-eeskirjaga. See on trükitud heale paberile ja on ohtrasti varustatud joonistega.

Materjalosa eeskiri koosneb 3 osast:

I — Püstol „Browning FN“ kal. 7,65 mm, 1910. a. mudel; II — Püstol „Browning FN“ kal. 9 mm, 13-padrünilise magasiniga ja III — Sõjapüss lühendatud, kal. 7,62 mm, mudel 91/35, täägiga tupes (7,62 sp. lüh.) Sisukord on kõigi osade jaoks paigutatud eeskirja algusesse.

Eeskirja koostamisel on kõigi relvade suhtes silmas peetud ühtlast järjekorda, kusjuures lugemat tutvustatakse kõigepealt relva üldiste omadustega, siis kirjeldatakse üksikasjalikult relvamehhanismide koostööd selles järjekorras, mida üks või teine osa teeb relva laadimisel, vinnastamisel, padrüni vümisel padrünipessa, päästmisel, lasu ajal jne.; lõpuks selgitatakse koostöötmist, kokkupanemist ja lasketakistusi.

Selline kirjeldusviis annab lugejaile järjekindla pildi relva ja tema üksikute osade kohta ning selgitab ühtlasi relvamehhanismide koostöö põhimõtteid. Tekstis esmakordselt ettetulevad relvaosade nimetused on trükitud jämeda kirjaga.

Jooniste trükkimiseks andsid lahkesti kasutada klüseed Sõjavägede Staabi VI Osakond ja Belgia Fabrique Nationale d'Armes de Guerre.

Ro.

15 aastat

politsei ajakirja teenistuses.

17. mail k. a. võis Alma Tael vaadata tagasi oma 15-aastasele tegewusele politsei kutseajakirja juures.

Alma Tael sündis 18. jaanuaril 1895 a. Tallinnas, kus omandas ka hariduse. Astus 1916. a. aktsiisivalitsuse teenistusse, kus teenis kuni okupatsiooniajani. 1918. a. siirdus maksuametisse, kus teenis kuni 1922. aastani. Lahkudes viimasest teenistuskohast tuli politsei kutseajakirja juurde, kus on püsinud tänini.

Politsei kutseajakirja oma sünniajast kuni tänaseni on elanud üle väga mitmeid ajajärke ja vahetanud peremehi, missuguse kõigi muredele ja rõõmudele on kaasa elanud ka Alma Tael, kes olnud vahetpidamata selle ajakirja korrektoriks. Algul ilmus leht „Eesti Politseilehe“ nimetusega, hiljem „Eesti Politsei“ näol ja k. a. esimesest jaanuarist „Politseilehena“. Oma tagasihoidliku iseloomu ja suure tööinnukusega on ta ära teeninud ja võitnud tõelise lugupidavuse. Soovime juubilarile palju õnne ka tulevikutöös.

Konstaabel Eduard Kera 50-aastane.

27. mail s. a. pühitseb Kulje 1. rajooni konstaabel Eduard Kera Petserimaal oma 50 a. sünnipäeva.

Ed. Kera sündis 27. mail 1887. a. Vana-Laitsna vallas Võrumaal. Alghariduse omandas Zäpsi algkoolis.

Võttis osa maailmasõjast 1914. a. alates kuni sõja lõpuni, teenides 116. Jalaväe Diviisi ja 3. Osobõi Diviisi staabis.

Eesti vabadussõjast võttis osa vabatahtliku kaitseliitlasena, olles rindel 1. veebruarist kuni 24. aprillini 1919. a., kusjuures sai haavata 24. aprillil Misso vallas Napi küla lahingus.

Pärast lahingus saadud haava paranemist astus 28. juulil 1919. a. politseiteenistusse ja määrati Petserimaale, olles augustikuust 1919 kuni 15. maini 1923. a. Värkska ja Irboska jaoskondades jaoskonnaülemaks. Alates 15. maist 1923. a. kuni käesoleva ajani juubilar teenib Kulje 1. rajooni konstaablina. Politseivalitsus on hinnanud tema teeneid teenistuse alal rahalise autasu annetamisega.

Murdmaajooksu võistlused Narva politseis.

Narva Politseiametnike Kogu Spordisektsioon korraldas Narva prefektuuri adm.-piirkonnas teenivaile politseiametnikele võistluse 5 km murdmaajooksus, millest oli osavõtjaid 13, kes kuulusid Narva 1. ja 2. pol.-jaoskonda, Jõhvi pol.-jšk. ja Narva raudteepolitsei jaoskonda.

Politseiüksuste vaheline võistlus toimus Politseiametnike Keskkogu rändauhinnaale, mille võitis Jõhvi pol.-jaoskonna meeskond koosseisus: konstaablid K. Oidla, K. Pulk ja E. Leis koguaajaga 56 min. 44 sek., kuna Narva pol.-jaoskonna meeskond jäi teiseks koguaajaga 57 min. 58 sek. ja kolmandaks tuli Narva raudteepolitsei jaoskonna meeskond koguaajaga 64 min. 11 sek.

Individuaalselt osutusid paremateks: 1) kordnik A. Nurmeste — 1. pol.-jaosk., aeg 17 min. 57 sek., 2) konstaabel K. Oidla — Jõhvi pol.-jšk., aeg 18 min. 02 sek. ja 3) konstaabel K. Pulk — Jõhvi pol.-jšk., aeg 19 min. 13 sek.

Ümberlinna teatejooks Tallinnas.

Pühapäeval, 23. mail s. a. korraldas Tallinna Politseiametnike Kogu Spordisektsioon traditsioonilise ümberlinna teatejooksu 5×1000 m. Võistlus toimus Politseivalitsuse abidirektori rändauhinna, mille jäävaks omamiseks tuleb võita ühel üksusel 3 korda. Rändauhinna võitis möödunud aastal 6. politseijaoskonna meeskond. Peale rändauhinna olid välja pandud Tallinna Politsei Spordiringilt 3-me parima meeskonna igale liikmele individuaalauhinnad.

Võistlusest võisid osa võtta kõik Tallinna-Harju Prefektuuri tegevuspiirkonnas asuvad politseiüksused, igaüks iseseisvalt ühe kuni kahe 5-liikmelise meeskonnaga.

Võistlusest võtsid osa: 2. politseijaoskond — ühe meeskonnaga, 3. ja linnaümbruse politseijaoskond — kahe meeskonnaga, 4. politseijaoskond — ühe meeskonnaga, 5. politseijaoskond — ühe meeskonnaga, 6. politseijaoskond — ühe meeskonnaga, prefektuur — ühe meeskonnaga, ratsareserv — ühe meeskonnaga ja Politseikool kahe meeskonnaga.

I kohale tuli ja omandas Politseivalitsuse abidirektori rändauhinna (suure karika) 2. politseijaoskonna meeskond, koosseisus: kordn. Sarnit, Sokk, Küber ja Eliste ja konst. Prööm, ajaga 12.36,9 (uus rekord). Möödunud aasta võitja 6. politseijaoskond näitas aega 13.04,0.

II kohale tuli 3. ja linnaümbruse politseijaoskonna 2-ne meeskond, koosseisus: konst. Pupart, kordn. Harrak, Raudsepp, Suuk ja Meos, ajaga 13.08,3.

III kohale tuli Politseikooli 1-ne meeskond, koosseisus: kasv. Rump, Peets, Kalmet, Gross ja Aruvald, ajaga 13.38,2.

IV kohale — 3. ja linnaümbruse politseijaoskonna 1-ne meeskond, V kohale — Politseikooli 2-ne meeskond, VI kohale — 4. politseijaoskonna meeskond, VII kohale — ratsareservi meeskond, VIII kohale — 6. politseijaoskonna meeskond, IX kohale — 5. politseijaoskonna meeskond.

Prefektuuri meeskonna jooks tühistati, sest meeskonnas jooksis kaasa Nõmme politseijaoskonna koosseisu kuuluv mees.

Auhinnad andis võitjaile üle prefekt N. Reimo.

Murdmaajooksu võistlused Viljandi-Pärnu prefektuuris.

9. mail s. a. korraldas Viljandi Politseiametnike Kogu Viljandi-Pärnu prefektuuri adm.-piirkonnas teenivaile politseiametnikele võistlused 5 km murdmaajooksus. Võistlused korraldati nii üksikvõistlusena kui ka politseiüksuste vahel. Jooksu lähe ja lõpp toimus Viljandi järveäärsel staadionil. Politseiüksuste vaheline võistlus toimus Politseiametnike Keskkogult annetatud rändauhinna, mille esmakordselt käesoleval aastal võitis Mõisaküla pol.-jšk. meeskond. Politseiüksuste vahelises võistlusest võttis osa 5 üksust: Viljandi, Põltsamaa, Mõisaküla, Pärnu linna ja Pärnumaa 1. pol.-jšk. Üksikvõistlusest võttis osa kokku 17 politseisportlast.

Tehnilised tulemused.

a) üksikvõistluses: 1) konst. Ants Koitmäe — Pärnumaa 1. pol.-jšk. — aeg 18 m. 09 sek., 2) konst. Heino Juudas, — Mõisaküla pol.-jšk. —

aeg 19 m. 02 sek. ja 3) konst. Eduard Veismann — Põltsamaa pol.-jšk. — aeg 19 m. 17 sek.

b) pol.-üksuste vahelises võistluses: 1) Mõisaküla pol.-jšk. meeskond, koosseisus: konstaablid H. Juudas, O. Rass ja E. Raja — keskmine üldae 19 m. 17 sek., 2) Põltsamaa pol.-jšk. meeskond, koosseisus: konstaablid E. Veismann, E. Kuik ja J. Nurklik — keskmine üldae 19 m. 22 sek., 3) Pärnumaa 1. pol.-jšk., koosseisus: konstaablid A. Koitmäe, E. Tael ja asjaajaja J. Tarmulo — keskmine üldae — 19 m. 50 sek., 4) Viljandi pol.-jšk. meeskond — keskmine üldae 20 m. 34 sek. ja 5) Pärnu linna jšk. meeskond — keskmine üldae 21 m. 11 sek.

Ametlik osa.

Siseministri käskkirjaga 20. maist s. a.

Siseministrilt 18. jaan. s. a. kinnitatud Politsei laske-eeskiri ja 2. märtsil s. a. kinnitatud Politsei käsirelvade materjalosa pannakse maksma Vabariigi politseis, arvates 1. nov. 1937. a.

Ametist vabastamisi ja ümberpaigutusi:

Viru-Järva prefektuuri Väinjärve rajooni konstaabel Aleksander Kirsipuu on vabastatud teenistusest pensionile mineku puhul, arvates 15. maist s. a.

Saare rajooni konstaabel Ernst Hein on ametist vabastatud parandamatu haiguse tõttu 1. maist s. a.

Tegelikus kaitseväeteenistuses olevate kaitsevälaste kodanikkudele ametikohtadele määramise seaduse korras on kapten Evald Paulberg määratud Autotankirügemendist Tallinna-Harju prefektuuri Politsei tehnilise jaoskonna komissari ametikohale, arvates 24. apr. 1937. a.

Tartu-Valga prefektuuri kordnik Arnold Kriisk on määratud Viru-Järva prefektuuri Liigvalla rajooni konstaabliks, arvates 1. juunist s. a.

Petseri-Võru prefektuuri konstaabel Uno Simm on paigutatud ümber Viru-Järva prefektuuri Väinjärve rajooni konstaabliks, arvates 15. maist s. a.

Autasu määramisi:

Tartu-Valga prefektuuri Karula rajooni konstaabel Karl Raudsepp'ale on määratud viiskümne krooni rahalist autasu kiire ja energilise töö hinnanguks kurjategijate jälitamisel ja tabamisel.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud:

Nõmküla vallas elava Johannes Tõnu p. Vurma, Salla vallas elava Karl Jaani p. Pärtel'i, Keeni vallas elava Elfriede Ernsti t. Kõo, Häädemeeste vallas elava Aleksander Jaani p. Grant'i, Rägavere vallas elava Elviine Joosepi t. Katt'i, Kavastu vallas elava Hugo Peetri p. Kont'i, Nõmküla vallas elava Johannes Johani p. Kangur'i, Petseris elava Andrei Ivani p. Raudtamm'e, Kuressaares elava Aleksander Hansu p. Bernhardt'i, Narvas elava Grigori Georgi p. Kass'i, Harku vallas elava Alide Kaarli t. Siimanni, Illuka vallas elava Kaarel Jaani p. Aljaste, Albu vallas elava Fabian Jaani p. Lustvee (end. Lussmann) ja Heimtali vallas elava Hans Hansu p. Tompi laskeriistaload ja Karula vallas, Valgamaal, elava Albert Alberti p. Ivan'i, Suure-Kõpu vallas elava Jaan Johani p. Pärnits'a, Nursi vallas elava Vidrik Peetri p. Häide, Esna vallas elava Paul Aleksandri p. Saver'i, Kabala vallas, Viljandimaal, elava Gustav Karli p. Tekko, Peri vallas elava Meinhard Samueli p. Toropi, Valguta vallas elava Aleksander Anna p. Vokki, Luunja vallas elava Karl Hansu p. Lepi-

ku, Linnamäe vallas elavate Eduard Ado p. Brikker'i ja Rein Hansu p. Märdimäe, Ropka vallas elava Oskar Johani p. Sild'i, Kuigatsi vallas elava August Johani p. Kaaramaa, Rutikvere vallas elava Karl Joosepi p. Kaljur'i, Põltsamaal elava Villi Jaagu p. Vare, Rutikvere vallas elava Evald Mihkli p. Kuusk'i, Vana-Roosa vallas elava Aleksander Märdi p. Sillmann'i, Haaslava vallas elava Otto Gustavi p. Stümper'i, Kohtla vallas elava Richard-Konstantin Hinnu, Pühalepa vallas elava Aleksander Peedu p. Singi ja Kaarepere vallas elava Villem Mardi p. Piir'i laskeriistaload jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Politseivalitsuses on registreeritud

ilukirjandusliku sisuga ajakiri „Keep smiling“, ajakirjal on luba ilmuda Tallinnas 1—2 korda kuus; väljaandja — Eesti Keskkooliõpetajate Kogu ja vastutav toimetaja Paul Vaarask.

Küsimusi ja vastuseid.

A. P. Küsimus 1. Kas riigiteenija, kes teenib ühel kohal kauemat aega ja kelle perekonnaseisu- ja muud tunnistused on ametiasutuses olemas, perekonnaseisus aga muudatusi pole juhtunud, peab esitama uued tunnistused ja avalduse selleks, et saada perekonnaabiraha uute kuunormide kohaselt?

Vastus 1. Riigiteenija, soovides saada laste-abiraha Riigiteenijate laste-abiraha seaduse (R. T. 93 — 1936) alusel, peab esitama selleks kõik tarvilikud tõendused. Kui mõni tõendusist on ametiasutuses olemas enne tähendatud seaduse maksmahakkamist, ei ole tarvilik selle uuesti esitamine.

Küsimus 2. Kas üldise laste arvu hulka loetakse ka surnud lapsed?

Vastus 2. Riigiteenijate laste-abiraha seaduse § 3 tähendatud üldise laste arvu hulka ei arvata surnud lapsi.

Kordnik K. M. küsimused. Kas on nõutav, et igal äril peab olema väljas vastav silt või tunnusmärk? Kas on praegu maksev seadus, et äridel, kus tubakat ja tubakasaadusi müügil, peab olema tubakamüügi silt väljas.

Vastus. Otsemaksuse seaduse § 488 peab igal äritunnistust omaval asutusel ja laoruumil olema väljas vastav silt. Äritunnistuste väljaandmise juhatuskirja (VSKK nr. 150 — 1898. aastast) § 41 määrab lähemalt, milline see silt peab olema. Peale selle on sildi nõue ette nähtud vastavais eriseadusis. Nii näiteks nõuab Heakorra ja julgeoleku seaduse § 193, et pandimajal oleks silt väljas. Samuti nõudis 1920. a.

Tallinna-Harju prefektuuri tehnilise jaoskonna uus ja moodne soomusauto, mis saabus kohale.

antud Tubakamaksu seaduse § 12, mis asendas Vene Aktsiisiseaduse § 945, et tubakavabrikutel, -ladudel ja -kauplustel oleks sellekohane silt sissekäigu kohal. Tubakamaksu seadus kaotas kehtivuse Aktsiisimaksu seaduse kehtimahakkamisega 1. veebruaril 1935. Uus Aktsiisimaksu seadus ise ei sisalda normi sildi väljapaneku kohta, kuid tähendatud seaduse teostamiseks antud määrustega võib selle normi uuesti maksuma panna. Nii nõuabki Aktsiisimaksu määru- ses § 13, et maksuesemete tehasel peab sissekäigu kohal olema vastav silt. Tubakasaaduste müügikohtade suhtes ei ole praegu ette nähtud seda nõuet, et tubakasaaduste müügikoh- tadel oleks veel erisilt üleval tubakasaaduste müügi kohta.

N.
P. v-s. Küsimus 1. Kas saab Adm.-sissenõudmise seaduse eeskirju kohaldada omaval. mak- sude sissenõudmiseks Vangistusseadustiku muut- mise seaduse (R. T. 8 — 1935) § 44 teises l. tähendatud vahialuste isiklikule arvele kanta- vast 50% summast?

Vastus 1. Kuna Adm.-sissenõudmise seaduse (R. T. 2 — 1932) § 31 ja 32 ei näe ette, et Van- gistusseadustiku § 44 teise lõike alusel vahia- luse isiklikule arvele kantav töötasu oleks arest- ist vaba, võib pöörata sissenõudmise tähenda- tud töötasule harilikus korras.

N.
Küsimus 2. Kas saab Adm.-sissenõudmise seaduse alusel võlgniku omaval. maksuvõlgade katteks võtta summasisid tema nimel pangas jooksvat või tähtajalisel arvel seisvast sum- mast?

Vastus 2. Pangas jooksvat või tähtajalisel arvel seisvatele summadele pööratakse adm.- sissenõudmine Adm.-sissen. seaduse § 37 korras.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas. Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast 438. **Tellimishind:** aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—. Üksiknumber 30 snt. **Kuulutuste hinnad:** 1/1 lk. Kr. 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—.
Vastutav toimetaja: **A. Liit.** Tegev toimetaja: **H. Põldvere.** Väljaandja: **Politseiametnike Keskkoogu.**

KUULUTUSI.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

Vinter, Harald Hansu p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 564, v. a. 1. Diviisi Laatsareti arstilt 30. 9. 25. a. (31402)
Lectus, Timofei Jaani p., kaitseväeteenistuse tun- nistus nr. 443, v. a. 7. Jalaväerügemendi üle- malt 11. 4. 33. a.

Kalberg (praegu Kaliste), Voldemar Karli p., kait- seväeteenistuse tunnistus nr. 1926, v. a. 7. Ja- laväerügemendi ülevalt 20. 8. 32. a.
Riikmaa (end. Riikmann), Jaan Mihkli p., kaitse- väest vabastamise tunnistus nr. 2367, v. a. 7. Jalaväe Polgu ülevalt 25. 2. 20. a.

Hendrikson-Tõnishof, Johannes Joosepi p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 364, v. a. Naissaare komandandilt 27. 3. 29. a.

Jung, Karl Karli p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 578, v. a. Pärnu maak. Rahvaväe ülemalt 1. 4. 26. a.

Tarvis, Matvei Matvei p., kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 1034, v. a. Suurupi komandandilt 29. 9. 31. a.

Hendrikson-Tõnishof, Johannes Joosepi p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 364, v. a. Naissaare komandandilt 27. 3. 29. a.

Spuul, Kustas, kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus nr. 7110, v. a. Tallinna Sõjaväe Hainemaja ülemarstilt 30. 11. 25. a.

Jevdokim Stepanov'i allkirjaga välja antud blankoveksel 250 kr. peale. (49)

Teder, Arnold Andrese p., kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 1127, v. a. 1. Jalaväe Rügemendi ülemalt 31. 7. 34. a.

Vaikmets, Heinrich Ado p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 7627, v. a. Järva Maakonna Rahvaväe ülemalt 25. 10. 20. a. Heinrich Ado p. Veissmann'i nimele.

Saarde Põllumajanduslik- Tööstus O-ü.

Kilingi-Nõmmes
TELEFON NR. 40

Toorlinatööstus

Saevski

Jahveski

Villatööstus

Elektrijaam

Töö korralik

Hinnad mõõdukad

Seemned,

aiandus- ja mesindustarbed,
taimekaitsevahendid, põllu-
majanduslik kirjandus j.n.e.
alati saadaval

„Alv“

betooni tihendusaine, betoo-
nist keldrite veekindlaks
ehitamiseks

Eesti Seemnevilja Ühisus

Tartu osakond

Võidu tän. nr. 7, telefon nr. 1-58

Laod ja puhastusjaam

Riia tän. nr. 105/109, telefon 3-85

R. S.